

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér.

BARS

POLITIKAI HETILAP.

HIRDETÉSEK

□ centiméterenként - 4 fillér
 Nyilttéri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetések és a velünk
 összekötöttesben levő hird. irodák
 arrendményben részestülnek.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen vasárnap reggel.

FŐMUNKATÁRS: DR. KERSÉK JÁNOS.

A hirdetéseket, előfizetéseket s a reklamációkat a
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI és TÁRSA

Uj pártalakulások.

(K.) A párt nélkül való miniszter maga is érzi helyzetének fonák voltát s mielőtt még a nevettségesség megölné, nagy hangú nyilatkozatokkal próbálja alkotmányellenes cselekedetét, az országgyűlés elnapolását ha nem is védeni, de legalább magyarázni. Maga is tudja, hogy az 1848. évi IV., az 1867. évi X. törvénycikkek az alkotmány védelmére alkottattak s ezért, mikor ő ezek szellemével szembe helyezkedett, kibujt a felelősség alól, elvesztette az alkotmányosságnak látszatát is.

Hiába mondja, hogy pártot fog toborozni, amely utólag szankcionálja törvénytelen cselekedeteit, ami történt, meg nem történté tenni nem lehet, a szégyenbélyeget homlokáról le nem mossa semmi. Az, hogy ő választatni fog, az bizonyos, de, hogy többséggel kerül-e ki a választásból, nem bizonyos. Rendelkezésére áll ugyan a végrehajthatalom a maga teljes egészében s mindenütt akadnak elzüllött alakok, kik a jövődű zsiros konc ellenében vakon fogják követni, amíg a hatalom birtokában lesz, mindzáltal ezt az alkotmány sértést a nemzet nem fogja neki soha megbocsátani. Mert, ha megbocsátja, akkor ez a nép nem érdemes az alkotmányra, akkor megérdemli, hogy a bécsi kéz legyintése legyen az ő törvénye.

A királyi kézirat már jelzi a választásokat, amelyre a törvénytelen kormány appellálni akar, csak nem mindjárt, mert a miniszterelnök időt akar nyerni a párt szervezésére. És amint látjuk, már kezdenek feltűnedezni a régi, letört bayardok. A sponori beparancsolt deputáció bizonyítja, hogy semmi sem lehetetlen a nap alatt. Egy szép napon majd arra virradunk, hogy nálunk is mozogni fog a talaj s ha idejekorán készen nem leszünk a fogadására, nyakunkba szakad a régi kormánypárt járma, amelyet csak nagynehezen, a különtéle erők tömörítésével tudunk legyűrni.

A belügyminiszteriumban a nagy hadjárat terve most készül. A megdolgozandó vármegyék számára most készülnek az utasítások, mire észre térünk, benne leszünk a harc kellő közepében.

Annai bizonyos, hogy uj pártalakulás nélkül nem fog megtörténni a választás. Előre veti ennek az árnyékát az a nagy tartózkodás, amellyel a pártok a kormány fellépését fogadják. Andrassy már most jelenti, hogy nagy nemzeti ellenállásról szó sem lehet. A

demokraták nevében Vázsonyi előre hirdeti, hogy ő egy újabb nemzeti ellenállásban részt nem vesz. Tisza a Kossuthékat kerülgeti. Justhék harcot hirdetnek ugyan, de még semmi nyoma a készülődésnek.

Valami nagy várakozás van a levegőben. Várják az uj pártalakulásokat. Várják a jelszavat, amely mellett tömörülni lehet.

Egymagában egyik párt sem éri magát oly erősnek, hogy a küzdelembe azon reménnyel mehetne, hogy mint többség kerül ki. Sőt bizonyos, hogy a mai nap létező pártok egyike sem tud annyi jelöltet állítani, hogy alapos kilátásai lehetnének a többségre. Éppen ezért elkerülhetetlenül bekövetkeznek az újabb pártalakulások.

Tisza terve az, hogy a 67-es és 48-as liberálisokat egy táborba gyűjtse, hogy az ország ügyeinek vezetését a komoly munka medrébe terelje. A konszolidáció kedvéért bizonyos engedelményekre kész. És nem mondunk nagyot, hogy a jövődű politikai helyzet alakulásánál könnyen többségre juthat, ha a függetlenségi pártok legalább is a kooperációnak módját meg nem találják. Látjuk az ország hangulatából, mely az egyesülést óhajtja, hogy már több helyen függetlenségi pártok alakultak, melyek sem egyik, sem másik párthoz nem csatlakoznak. Vigyázzunk, nehogy ezeket az uj pártalakulás nevében tőlünk mások elhódítsák.

Aminő zavaros a helyzet és amilyen lelketlenül dolgoznak némelyek most is a politikai viszonyok összebonnyolításán, nem csodálkozhatunk azon, ha olyan pártok alakulnak, amilyeneket senki sem akart, amilyenekre nem is gondoltunk. A kölesönös engedékenység, a gerinctelenség épúgy meg fogja magát bosszulni, mint a megvalósíthatatlan jelszavakhoz való nyakas ragaszkodás. Mind a kettő, ha huzamosabb ideig tart, az erők hanyatlását fogja okozni.

A negyvennyolcas pártoknak meg kell egyezni egy közös programban, hogy a siker reményével vehessék fel a küzdelmet. Komolyan, a legszélsőbb eshetőségekre gondolva meg kell állapítani, hogy melyik párt hol léptet tel jelöltet. Egyiknek a másik ellen küzdelmet folytatni már csak azért sem lenne szabad, mert egyrészt az erőket szétforgácsolja, másrészt rontja a párt jó hírnevét.

A közvélemény preparálását a kormány minden rendelkezésére álló eszközzel meg fogja kísérelni. Nem szabad, hogy a párthiveket készületlenül találja. A választóközönséget elő

kell készíteni az alkotmányos küzdelemre, hogy felismerje az osztrák barátot, akármilyen párt alakjában fogják is neki felkinálni.

A testi nevelésről.

Irta: Karafiáth M. dr.

III.

Folytatás.

Kifejtettem, miért és mennyire van az embernek a fejlődése korszakában kiadó testmozgásra szüksége.

A gyermek és ifju ember ezen nagy jelentőségű szükségletét azonban nem a mi napjainkban ismerték fel először. Ismerték már évezredek előtt. Csak a klasszikus kor görögjeire utalok.

Tévednek, akik azt hiszik, hogy a régi görögök csak azért fogták ifjaikat a testgyakorlára, hogy azok jó harcosok legyenek. Aristoteles és Plato már ismerték a mens sana in corpore sano igazságát. Azok már ismerték a futás, ugrás, birkózás stb. természetes testgyakorlatok nemcsak test-edző, de jellemfejlesztő, észderítő üdvös hatását is. Hogy a testgyakorlás a szellemi túlterhelés s az iskola-okoza testelferdülések és egyéb bajok ellensúlyozója és gyógyszere, azt persze még nem tudhatták. Boldogabb kort éltek, mint mi.

A testgyakorlás utóbbi hatását csak hosszú századok multán kezdték az emberek felismerni.

A középkor iskolai gyermeknevelését már egészen más elvek irányították, mint az ókorét. A klasszikus kor mosolygó verőfénye helyett az aszketizmus borúja nehezdedett az emberiségre. Az aszketizmus a szellem, a lélek tökélyre emelését tűzte ki céljául. Fel akarta szabadítani a szellemet a „hús:óti“, a testtől, mely ama tökélyre emelés leggonoszabb kerékkötője. A „bűnös“ test sanyargatásával diadaira akarták juttatni a lelket.

Ez az elv jutott érvényre a gyermek iskolai nevelésében is. A testi képességek fejlesztését teljesen elhanyagolták az iskolákban. Elhanyagolták a 19. ik századig.

A jezsuiták iskoláiban alkalmazták ugyan némi gimnasztikát, de nem ismerték az életani természetes testgyakorlás erkölcsi, pedagógiai értékét. Azért az a gimnasztika csak olyan jelentőségű volt az ifjuság testi és lelki egészségére nézve, mint nálunk a Back korszak tornászata, melyet első alkotmányos közoktatásügyi kormányaink is átvettek.

Hazánkban először a sárospataki főiskolánál akadunk annak nyomára, hogy a természetes testgyakorlás, a szabadban való játszás a nevelésnek egyik, méltánylát igénylő tényezője. A sárospataki főiskola 1623. -ban alkotott törvénye egyebek között

az úgynevezett *custos*-okról (örök) is szól, kiket a collaboratorok, azaz segédtanárok választottak a nagyobb diákok közül: „A *custosok* ellenőrizték a fürdést, csónakázást és felügyeltek a játszáshoz mezőre kivonulókra.” *Comenius Amos*, akit a főiskola újjá szervezésére és rendezésére bízottak, a jelzett testgyakorlatokat már meghonosodva találta Patakon. Egyik, Rákóczi Zsigmondnak ajánlott és 1651-ben kiadott művében a harmadrendű foglalkozások közé azon gyakorlatokat sorozza, melyek a *lélek művelődését követve mozdítják elő azáltal, hogy a testet erőssé, ügyessé s a szellemi szolgálatra alkalmassá teszik*. Ide sorozta a mozgási gyakorlatokat, mint a futást, az ugrást, birkózást, lapdázást, tekézt s a szembe-kötődést.

Németországban *Guts-Muths* csinált propagandát a természetes testgyakorlásnak a 18. ik század legvégén. Hazánkban azonban annak nyomát, hogy a természetes testgyakorlás alapuló *testi nevelést* az ifjúság nevelése fontos kiegészítő részül kell tekinteni, már jóval előbb, a Mária Terézia által kiadott *Ratio educationis*-ban találjuk. Így nevezik címének első két szava szerint azt a reformtervezetet, melyet Mária Terézia a magyar nevelés és oktatásügy számára kidolgoztatott és mely 1777-ben jelent meg.

E mű a nevelés három ágával, a testi neveléssel, a szellem kiművelésével s a jellemképzéssel foglalkozik.

Abban a szakaszban, mely a testi nevelésről szól és melynek *Tersztyánszky Dániel*, udvari kismarai levéltáros, volt a szerzője, a legmodernebb gondolatokkal találkozunk. „Valóságos vándorsziklák azok, — mondja Finácsy a *Ratio* ismertetésében — melyeknek a hazai pedagogia felfogás területére jövele rejtélynek látszik.”

Csakugyan meglepő, s a szerző korát messze túlhaladó szellemi látókörére vall, amit ott a testnevelésről olvashatunk. Sajnos, amit a bölcs *Tersztyánszky* anyni mély belátással, mint meggyőződése szerint legűdvösebbet vélt hazája nevelésügyében

meghonosíthatni, az csak írott ma'last maradt. A *Ratio*, mely az iskolai játéknak nagy szerepet szánt, csak rendelet volt, törvényhozáson kívül sajtóval, tehát nem lehetett becsülete Magyarországon.

Azóta az *észszerű, természetes* testi nevelés úgye hazánkban hosszú, egy egész évszázadnál is tovább tartó álomba merült.

A németek a múlt század elején felkapott szertornáját itt ott nálunk is felkapták. Az 1868. évi XXXVIII. törvény cikk a népiskolákban és tanítóképzőkben kötelezővé tette a tornaszatot, de a játék s az úgynevezett sportgyakorlatok nem szerepeltek a tantervben. Az ügy ezzel nem sokat nyert, mert — amint majd később ki fogom fejteni — a szertorna nem felel meg mindenben a testi neveléshez fűzött követelményeknek. A német szertorna csak hízagpótló, gyakorlati alkalmazásánál szigorúan szemmel kell tartani a gyermek korát és testi fejlettségét. A szertorna máskülönbben inkább árt, mint használ.

A modern testi nevelés ügyében elsőnek emelt szót nálunk *Berzeviczy Albert*, midőn államtitkári minőségében 1889-ben felhívta a közegészségügyi egyesületet, hogy e kérdést tanulmányozza. A tág látókörű, bő tapasztalattal és ismerettel bíró államférfiu figyelmét nem kerülte ki az a mozgalom, mely a testi nevelés reformja ügyében külföldön megindult. Nagybritannia nevelés és oktatásügyét személyes tapasztalatok alapján ismerte. Felismerte a kapcsolatot, mely az angol nemzet életrealitása és nevelési rendszere között van. Azon jól ebből a rendszerből nálunk használna meghonosíthatónak vélt, azt meg akarta nálunk gyökeresíteni.

A magyar testnevelés ügyének e lelkes barátja azonban csakhamar kénytelen volt működési terét otthagyni. Uródi a megkezdett munkát csak immel-ámmal folytatták. A közoktatásügyi miniszteriumban, igaz, szaporán gyártották a szép rendeleteket; igen szép frázisokkal díszítették fel az azóta kiadott újabb középiskolai tanterveket is. De a korcsolyázás, az úszás, a játszóté: kér-

désének gyakorlati megoldását a szokásos „*társadalmi útra*” terelték. Csakhogy annak a társadalomnak nem volt és nagy részének még most sincs tiszta fogalma a testi nevelés sokféle nagy jelentőségéről. Így a lefolyt 21 esztendő alatt, mondhatni, csak nagyon keveset lóditottak a testi nevelésen.

Apponyi Albert gróf minisztersége alatt végre a közoktatásügyi miniszteriumban is be kellett látniuk, hogy az iskolai testi nevelés nem számolhat be azon sikerekről, amelyeket tőle elvárni lehet és kell. A miniszter tehát 1908-ban a testi nevelés hazai reformkérdése ügyében értékezetet hívott egybe. A kérdést minden oldalról megvilágították. A tárgyalásokban részt vettek a német tornarendszer s az angol testnevelés barátjai, a különféle sport szövetségek, egyesületek kiküldöttjei, a honvédség képviselője, iskola orvosok, a budapesti egyetem közegészségtan tanára, torna- és vívómesterek.

A reform szükségét valamennyien vallották. A miniszter azonban nagyon messze kilátásba helyezte annak megvalósítását. Meg kell várni az időt, azt mondta, midőn a mostani középiskolai tanrendszer Európá szerre új alakuláson fog átesni, mert a tette szerint a mostani középiskolai rendszer mellett lehetetlen, „*hogy a testi és lelki nevelés között a helyes egyensúly létrejöhön*”.

„De hát addig is csak kell valamit tenni!” Ez volt erre a reformbarátok megjegyzése.

Addig is legalább annak a sok — papironon igen üdvösnek látszó rendeletnek értvényt kellene szerezni ott, ahol az iskolafenntartók vétkes közönyén múlik, hogy a tanuló ifjúság rendszeres testgyakorlást üzhessen.

Ez a legkevesebb, amit a kormánytól joggal követelhetünk.

A magyar atletikai szövetség egy külön iskolai testnevelési szakosztályt létesített. Élén áll *Bárczy István*, a székesfevárosi polgármestere, a nevelésügy fenkölt szellemű barátja. Ezen szakosztály az iskolai testnevelés körébe vágó kérdések tüzetes vizsgálatával,

T Á R C A.

Te jó vagy...

*Te jó vagy, mondja minden ember rólad,
Könnyűt letörölöd a szegénynek,
A roskadót felfogja két karod,
Az árvák nálad nem hiába kérnek.*

*A vétezőnek mindig megbocsátasz,
A megtorlásod irgalom,
Ahol te jársz, ott nincs se könny, se bánat
Édes, kegyetlen angyalom.*

*Ahol te jársz, én is nyomódba járok,
A vétezőnek százszor megbocsátok,
— S lerokadok, — és nincs ki fölemeljen!
Hivlak, szeretlek és nem szénsz meg engem...*

R. Ruttkay Emma.

Emlékezés az 1848—49-es időkre.*)

Irta: Pézsa József.

Feltűnnek szemeim előtt a multak képei, a gondolatok egész áramlatát sugdosva agyamba. Más népek története is szép, de egygye sem oly szomorú szép, mint a miénk. Ha nemzetem szomorú, de fényes multjára gondolok, sokszor a gyásznapokra való emlékezés keserű könnyeket fakaszt szemeimből. Sokszor volt már ez a nemzetet sirjához közel, de szívóssága, életrealitása s ősi tradícióhoz való szívós ragaszkodása mindig

* A Lévai Kath. Kőr február 2-diki ünnepélyén olvasta fel a szerző.

megmentette. Mert, ha a haza veszélyben volt, a magyar és a magyar érzelmű nemzetiségiek szívében oly hatalmasan lobogott a hazaszeretet tüzes lángja, hogy — mint Kossuth Lajos mondja: „Fejet hajtva kell mindig leborulni emlékének oltára előtt”.

Történelmünk tele van szebbnél-szebb olyan emlékekkel, amelyek fényesen bizonyítják a magyarnak a haza iránt érzett hűség szeretét. De historiánkban erre talán mégis legszebb időszaka az 1848—49-es. Ezen évekre való visszaemlékezéssel lehet igazán bemutatni azt, hogy a magyar mennyire szerette hazáját és mennyire akart teljesen szabad, boldog lenni a szabad hazában.

Nem is olyan régen volt, csak 2 emberöltő előtt, 62 éve, hogy nagy dolgok történtek Európaszerte. Az egyes országok és a benne lakó népek megunták, hogy velök a hatalom kénye-kegye szerint bánjon. Sorban felkeltek s azt kívánták királyaiktól, hogy szabadságot adjon nekik; alkotmányos módon kormányozzák őket, azaz nekik is legyen beleszólasuk országuk ügyeinek intézésébe. Erélyes követeléseikkel eredményt is értek el.

A szabadság ezen jó időjárását használta fel Kossuth Lajos is a pozsonyi utolsó rendi országgyűlésen. „A mi sebeink 300 évesek voltak, — mondja Jókai Mór, — de

elértünk mindent, amit elérhettünk 1848. márciusában.” Elértük, hogy Magyarországot ne kormányozzák tovább is önkényesen a bécsi miniszterek, — hiszen a korlátlan hatalmat még akkor sem tudta a magyar elviselni, ha az a saját boldogságára irányult is, — hanem olyan független, felelős, magyar miniszterek, akik a királynak és az országgyűlésnek is felelősek. Együttal mindazon reformokat is megvalósították, amelyek az ország fölvirágzására mulhatatlanul szükségesek voltak.

Nem utolsó ezek közül a jobbjátság fölszabeditása. S amire ezzel számítottak, be is következett. Mert a jobbjátság fölszabeditásánál úgy okoskodtak őseink, hogy ez az egész országban oly hatást fog gyakorolni, hogy az erősíteni fogja a szülőföldhöz való ragaszkodást, a haza igaz szeretét, aminek a mi becsületes népünk történetében oly szívemelő példáját tudjuk még azon időkből is, midőn a nép még szolga volt. Ezen fölszabeditott népnek is adtak ekkor jogokat, hogy ne csak ez viselje a terheket, hanem az mindenkinek közös legyen.

Ezen modern eszmék és reformok tárgyalásakor mondta Kossuth Lajos, — kinek ezek megvalósítása adott élete minden törekvésének irányt, — hogy az less a Habsburg-ház 2-ik megalapítója, ki népeinek alkotmányt ad s e népek szeretében ta-

megvitatásával foglalkozik. Program pontjai mindent felölelnek ami a gyermek és ifju s a leányok iskolai és iskolán kívül való *testi nevelését* érinti. Azonfelül célja, hogy vitáesték, felolvasások rendezésével a nyilvánosságot is belevonja az akcióba. Hiszen nálunk csakugyan az is a jó ügy egyik kerékkötője, hogy közönségünk nem ismerve a testi nevelés sokféle nagy jelentőségét, nem számíthatunk a közvélemény hatalmas támogatására a tudatlanság és közönyt szemben.

Folyt. köv.

Kétféle mérték.

Tóth István tanító ily cím alatt irt cikkében megvádolja a lévai ref. egyház tanácsát papjával együtt, hogy kétféle mértékkel mér, amikor a pap és a tanítók fizetését rendezi. Az, hogy a közönség a rosszakaratú, lelkiismeretlen híresztelést valónak tartsa, a hivatalosan fevett jegyzőkönyvek alapján a következőkben állapítható meg a száraz tényállás.

A lévai ref. lelkész a múlt év végén kérvénnyel fordult az egyházhoz s kérte a fizetésének javítását, utalván arra, hogy a kántortanítónak fizetése nagyobb, mint az övé. Együttal javaslatba hozta, hogy a tanítók fizetése is emeltesse.

Én, mint az egyház főgondnoka mindegyik, míg építkezéseinkkel és az átalakításokkal készen nem leszünk s míg teljesen meg nem tudjuk állapítani ezek összes költségeire szükséges fedezeti alapot, el nem tettem mindennemű fizetésjavítást s kértem a presbiteriumot, hogy a kérdés tanulmányozására egy 9 tagu bizottságot küldjön ki. Ezen bizottságban is én elnököttem s hosszabb számadas és vita után egyhangulag abban állapodtunk meg, hogy a lelkésznek azért, mert a bérház építésénél, az elszámolásnál felmerült teendőket nagy körültekintéssel és lelkiismeretességgel végezte s a jövőben is a gondnokok mellett a házbérek kezelése, a lakások és bolthelyiségek hasznosítása újabb terheket rótnak reá, 600 K személyi-pótlék adarsék, de ennek ellenében köteles a lelkész a hitoktatásért járó tandíjakról lemondani, mert ezek most már az új hitoktató-lelkészt fogják illetni. Ezen

a gyűlésen a lelkész jelen nem volt, a határozatot én enuncióltam s tettem át a presbiteriumhoz, amelynek társelnöke is én vagyok, a presbiterium azt egyhangulag elfogadta s a lelkész csupán annyit tett, hogy a határozatot kihirdette, ami kötelezősége is volt.

A lelkész elkészítette a tanítók fizetésére vonatkozó javaslatát is. Tóth István tanító javadalmá jelenleg az 500 K lakbérrel együtt 2970 korona, Kiss Gyula tanítóé 2136 K. Kétségtelen, hogy a tanító urak fizetése rászorul a javításra s magam is a lelkész tervezete alapján emelni is javasoltuk, azonban a gyűlés mereven visszautasította, hogy milyen indokból, az mellékes, annyi tény azonban, hogy a hiba nem a presbiterium tszáiban van. Mindenesetre épp a cikkirő tanító urnak nem áll érdekében az indokokat bolygatni, mivel annak súlyát ő érzi legjobban.

Rosszul cselekedett, amikor egyházát, mint négyszázezer korona vagyonnal bíró gazdag, de lelketlen egyháznak minősítette, nyilvánosság előtt pellengérré állította, holott tudnia kell, hogy a leltárban a templom és lelkész is tekintélyes összeggel vannak felvéve, ezek pedig anyagi hasznót nem hoznak, a 200,000 koronára becsült bérházat 170,000 K tartozás terheli s az egyháznak a régebbi építkezésekből kifolyólag is vagy 10,000 korona adóssága van a különböző alapoknál. Úgy, hogy minden alkotás, minden fizetésemeles csak a tagok nagymérvű áldozatkészségével létesíthető. Es bizonyára Tóth István tanító úr is megtalálta volna ezt az áldozatkészséget, ha illendő módon áll és abból folyólag az általa elért eredményekre hivatkozhatott volna.

Az egyháznak az iskola 5000 koronán felüli összegbe kerül és a várostól kap 2065 koronát.

A bérház jövedelmének nagy részét az amortizáció emészteli fel, az épület fenntartása is tekintélyes összeget igényel, ezt tehát, mint elküthető jövedelemforrást figyelembe venni nem lehet.

De ismétlem, ha a gyűlekezet a tanító urak fizetését emelni akarja, azt csak önmaga megadóztatásával teheti s meg is teszi mindenkor, amikor az érdemet, a végzett munkát s az egyházhoz való ragaszkodást honorálni akarja. A cikkirő tanító úrnak semmi oka, de maga sem alkalmas arra, hogy az egyházat és annak vezetőit pellengérré állítsa, egyébként a

Nagy alkotások a 48-as törvények, a magyar nemzet történetében korszakot alkotók. Ne csodálkozzunk tehát, ha ezen törvények hatása leirhatatlan volt. Az általános örömben feledve lett minden korábbi pártküzdelem, keserűség, nemzeti torzalkodás; hála fog el mindenkit a király, az országyűlés, de kivált Kossuth iránt. Még a nemzetiségiek is büszkén vallották magukat a magyar állam hű polgárainak. Örömkönnyek közt ünnepelik a szabadság igazi születését országszere. Elmémul még a valósi torzalkodás is s sok városban a katolikus templomban tartott „Te Deum“ együtt, egy szívből énekelik a katolikusokkal a más vallásfelekezetűek is:

„Isten! hatalmas trónodig

E nép imája fölhatott,

S hazánkra örökös szemed

Derite fényes korszakot“. (Sujánszky Antal.)

Ennek a dicsőséges és békés ujjászületésnek emlékűnnepét pedig márc. 15-én üli meg évenként a magyar nemzet. Az első, tehát az 1848-iki márc. 15-éről ezt írta Jókai: „Nagy n-pra vrradtunk. E naptól számítva épen egy évtizeddel ezelőtt dult fővárosunkban az árvíz, mely gyászemlékezéül esemény eltörlő ellentétéül most meg tűz ütött ki, fe tartóztatlan vulkán rohant ki kebleinkből, nem veszélyes, nem pusztító, de sőt jótékony melegével új életet, biztos

megsértett presbiterium fogja tudni a módját annak, hogy a méltatlan támadásért a törvényes uton magának elégtételt szerezzen.

Léván, 1910. február 2.

Dr. Kersék János,

a lévai ref. egyház főgondnoka.

Az évrő vizsgálatok megszüntetése.

E napokban kezembe akadt a komáromi ált. tanítóegylet által kiadott tanügyi folyóiratnak e havi száma, mely röviden közli, hogy Románia közoktatásügyi minisztere a következő rendeletet bocsátotta ki: „*Értesitem t. cimedet, hogy rendeletemmel az elemi és középiskolai évrő vizsgálatokat mint olyanokat, amelyek nagyban előmozdíják az ideg-betegséget és mint teljesen felesleges ceremóniákat végleg megszüntetem. E rendeletem az aláírás napján érvényerőre emelkedett. Vlastescu s. k.*“

Meglepetéssel olvastam e rövidke hirt s mondhatom, bosszankodással tündöttem azon, hogy minálunk az évrő vizsgálatok, melyek a külföld modern iskoláiból már régen kiküszöböltettek s melyeknek eltörlésért nálunk is igen sokan harcba vitték már tollukat, még mindig mint elavult szokás fennállanak. Valóban bosszantó, hogy Románia s ezzel már a Balkán is megelőz bennünket a modern haladásban, a humanizmus gyakorlásában.

A világon létező összes és nyilvánosan működő intézeteket, hivatalokat, illetőleg azok tisztviselőinek működését ellenőrizni szokás, helyénvalónak látjuk tehát s annak látta a törvényhozás is, hogy az iskolai tanítók működése is ellenőriztesse. E célból lettek kinevezve a kir. tanfelügyelők, min. iskolalátogatók, egyházak és községek részéről külön iskolavizsgálók, kiknek feladata tanév közben az úgynevezett „iskolalátogatások“ alkalmával meggyőződést szerezni arról: vajjon az iskola, illetőleg a tanító megfelel-e a reabizottaknak? Csak-hogy nagyon agyatekert okoskodás az, hogy a tanító munkássága, tanítványainak előmenetele, képzettsége a nyilvános évrő vizsgálatokon bíráltesse el.

A szakkörökben túlsúlyban levő tanfériak az évrő vizsgát határozottan célszerűtlennek, az iskolai élet kinövésének mondják, melynek semmi célja s helye nincsen, sem az elemi, sem a középfoku

irányt adó az egész haza szellemi fejlődésének“. Hogy mennyire fontos d aum márc. idusa a magyar nemzet szempontjából a megörökítésre, Petőfi így írja le:

„Magyar történet Múzsája

Vésd soká nyugodott;

Vedd föl azt s örök tábládra

Vésd föl ezt a nagy napot!.....

Magyar történet Múzsája

Vésd ezeket kövedre,

Az utóvilág tudtára

Ottan álljon örökre!“

Igy örültünk, így ünnepeltük az édes szabadságot, mely nélkül a magyar élni nem tud. A szabadságnak oltárt emeltünk szívünkben. Kezdünk igazán bizni a jobb jövőben, mert hiszen „megbűnhődte már e nép a multat s a jövődöt“. De nem hiába a fényt is árnyék kíséri; a mi örömünk is csak szappanhuborék volt, mert igen hamar követte a búbanat, a kínzó győtrelem és a szívet tépő kétségbeesés. Bécs és a királyi udvar megirigyelték szabadságunkat, az a királyi udvar, amelynek jólétéért annyiszor és oly sok pénzt meg vérét áldozta a lojális magyar nemzet. Ellenünk izgatták rágalmakkal a most békés nemzetiségeket, sőt az osztrákok ezekkel együtt fegyvert fogtak ellenünk. Ami átkunk; a széthuzás is, mint mindig, most is kísértett.

(Folyt. köv.)

lálja fel legerősebb támaszát. Mintegy Kossuth szavainak következményeképen ezen szép, de nem őszinte szavak hangoztatása mellett szentesítette asztán V. Ferdinánd 1848. ápr. 11-én a 48-as törvényeket, mikor is így beszélt: „Én magyar nemzetnek szívből óhajtom boldogságát, mert abban találom fel a magamét is“. A magyar nemzetnek ezen reformok által elért boldogságát a király előtt meg így tolmácsolta az akkori nádor: „Egy boldogított, hálás nép környezeti itt fölsegéd királyi székét, — s a magyar nemzet szíve soha forróbb szeretettel, több hűséggel nem dobogott fejedelme iránt, mint dobog most fölsegédert, ki a jelen törvények szentesítése által honunk újjáalkotója lett“.

Mindezen eredmények elérésében orosz-lánrésze volt Kossuth Lajosnak, ki ezt maga is vindikálta magának, midőn így irt Nagybánya város polgárainak 1848-ban: „Az isteni Gondviselés, mely a nemzetek sorsa felett örökös, néha csekély eszközöket használ nagy célok kivitelére. Ő, aki a pásztor, Dávid kezével sujtotta le az óriás Góliáthot, kegyesen reám tekintett s megengedte, hogy csekélységem dacára eszközök lehessenek Magyarország átalakításában. Én ezen kegyelem nekem oly örömet adott, mely csak kevés embernek jutott a történelemben“.

iskolákban és annak töltetlen mellőzését óhajtják. Amde ez az *úzus-szentestette ferde fel fogás*, az évszázó vizsgáló nálunk még mindig megvan, — nehéz a lemondás. Pedig mennyi bajt okoz ez a gyermeknek s tanítónak egyaránt. Mennyit szenved a népiszkolai tanítás intenzívitasában is az iskolai élet ezen kinövése miatt. Mert a legodaadóbb tanító sem vonhatja ki magát az alól, hogy erre az alkalomra, a vizsgára ne produkáljon szemnek, fülnek tetszetős *kültségeket*, sokszor bizony a *lényeg rovására*, mivel nemcsak a szülők, de a hivatalos körök is *látványosság*nak deklarálják a vizsgálatot. Egyébként nincs is *bessze* a vizsgának, nem es dönti el a növendéknek a felsőbb osztályba való belépését, valamint nem jár jogi következményekkel a növendéknek, valamely oknál fogva, a vizsgáról való elmaradása sem, ha az illető növendék egész tanéven át az iskolát szorgalmasan látogatta s a követelményeknek megfelelt.

Mennyi bajt okoz a vizsga a szegény gyermeknek! Heteken át a vizsga jegyében él, arról gondolkozik, arról beszél s álmodik. Folytonos gondok gyötrik: vajjon megfelele a hozzá intézett kérdéseknek, nem akad-e meg egy szóban, mit szól majd a néni hosszú, ha nem jól felel; — mindmennyi gond, lánas izgatottságban tartja a gyermeket. Nem eszik s nem alszik rendszeresen s bizony megviseli gyenge idegzetét.

A tanfériak sorából azok — kevesen vannak — kik a vizsgáknak mai formájában való fennmaradását óhajtják s azt mondják, hogy adjunk ezzel módot a szülőháznak az iskolával való érintkezésre, hogy meggyőződjenek arról, hogy mennyit nyújtott az iskola, mennyit végzett a tanító, azok ugyan csak gyengén érvelnek ezzel, s nem ismerik el a szülőházzal való érintkezés szükségességét, amikor ezt állítják, mert én úgy tudom, hogy éppen a vizsga az, amikor a tanítónak *legkevesebb ideje van* a szülőkkel való érintkezésre. Lássuk be azt, hogy ez az ódivatu eljárás sehogysem egyezik a mai kor pedagógiai elveivel. Nem tanítunk mi a *vizsgának*, hanem az *életnek*, az *alaposság* a fő és nem a *kirakat* a látványosság! Ma, mikor a népiszkolai növendék tulterhelésének megszüntetéséről, az idegességre való hajlandóság ellensúlyozásáról, testi és szellemi feltételeinek megadásáról, munkája arányosabb beosztásáról gondolkoznak: a *vizsgálatok megszüntetése nem késztetik már soká.*

Sós Simon.

Különfélék.

— **Változás a nyitrai püspökségben.** A nyitrai püspökséget — mint értetülünk — a legközelebb *Bathányi Vilmos* gróf az utódlás jogával bíró segédpüspök veszi át *Bende Lórá* püspöktől, aki már 86 éves és annyira elaggott, hogy önkéntesen lemond a püspökségről. *Bathányi Vilmos* gróf a nyugatombba vonuló püspököknek 50 ezer korona évi járulékot és rangjához méltó lakást biztosított. Már csak a pápai megerősítés van hátra, hogy a püspökségben ez a változás megtörténjék.

— **A fiatalok bűnösök javítása.** A fiatalok bűnösökét nemes emberszeretettel védi a bűntörténet novella, amely január 1-én lépett életbe. A törvény célja a javítás, hogy a bűn utjára tévedt fiatalokukat visszatérítse a lejtőre. A bíróság ehhez a munkához a társadalom segítségét és támogatását kéri, ezért alakulnak meg most országosra a *patronázások*, hogy társadalmi uton támogatással a bűnösöket, gondoskodjanak a fiatalok bűnösökről és segítsek őket, hogy dolgos, tisztességes tagjai lehessenek a társadalomnak. A patronázásnak lévén való megalakulása céljából a *Stefánia-árvaházat* fenntartó négyesület kezdeményezésére városunk összes négyesületei közös gyűlést tartottak, amelyen *Faragó Samu* egyesületi titkár alaposan ismertetvén a patronázással kapcsolatos gyermekvédelem emberbaráti és üdvös intézményét, előterjesztésére a jelenvolt egyesületek elkövetői beható tárgyalás után egyhangúlag elhatározták, hogy a *Bármeyei Négyesületek Együttes Patronázását* megalakítják s

erről hivatalosan értesítik és támogatására felkérlik az illetékes hatóságokat, egyesületeket és köröket. Nevezetesen: a vármegye főispánját, a törvényhatóságot, a kir. törvényszéket és ügyészséget, — az állami gyermekmenhelyek orsz. felügyelőjét, a vármegye területén működő járás- és szolgabírói hivatalokat, a rendezett tanácsú városokat, az orsz. gyermekvédő ligát, minden felekezet esperességeit és az illetékes ügyvédi kamarát. — Örülünk, hogy városunk összes négyesületei áthatva a nemes eszmétől, amely a bűn lejtőjére tévedt gyermekeknek megmentését tűzte ki céljául, — egyetértőleg és közös erővel óhajtának ezen fontos ügyben elismerésreméltó működést kifejteni és hisszük, hogy a közönség és az illetékes körök támogatása mellett az új patronázás-egyesület a legszebben fogja megoldani elvállalt üdvös feladatát.

— **A casino évi közgyűlése.** A casino — tagjainak élénk érdeklődése mellett — ma egy hete tartotta meg évi rendes közgyűlést, amelyen *Huberth Vilmos*, elnök, megnyitott beszéde után — a betegsége miatt távollévő igazgatónak, *Ordódy Endréné*nek, évi jelentését dr. *Kaszaniczky Kálmán* aligazgató olvasta fel. A jelentésből kifolyólag a közgyűlés a választmány javaslatára a casino 50 éves fennállásának jubileumát folyó évi április hó 3-án a betervezett program keretében fogja megtartani. A jubileum alkalmával létesítendő kétezer koronás alapítványra nézve elfogadta a közgyűlés a választmánynak azon javaslatát, hogy az alapítványnak kamatait évenként az iparos és kereskedő tanonc-iskolának egy-egy olyan tanulója kapja, aki az iskola legfelsőbb osztályába jár s akit úgy kifogástalan jó magaviselete, mint kiváló szorgalma erre érdemesít. A kamatokat évről-évre a nevezett iskolák tantestületének hármas-hármas jelölése és ajánlata alapján a választmány fogja kiadni két tanulóknak. Az alapítvány kezelését a városra — mint az iskolák fenntartójára — bizza a casino. — Elismeréssel vette tudomásul a közgyűlés, hogy *Jaross Ferenc* „Emléklapok a levai casino 50 éves múltjából” címen megírt munkájában foglalta össze a casino 50 éves történetét s amidőn a mű írójának 200 korona tiszteletdíjat és jegyzőkönyvileg öszinte köszönetet szavazott, — egyuttal elhatározta, hogy a művet a casino költségen 400 példányban nyomtatja, s a tagok, társ- és más egyesületek között ki fogja osztani. — A ház kibővítésének már évek óta függőben levő megoldására nézve a közgyűlés utolaj utasította a választmányt, hogy — vagy a szomszédos kis teleknek megvételével vagy anélkül — a helyiségeknek legalább is olyan arányú átalakításáról gongostodjék, hogy a helyiségek az azok igényeinek kielégítésére okvetlenül egy külön társalgó-szobával nyerjenek kibővítést. — Az évi jelentés szerint az egyesületnek 1909-ben 146 tagja volt; a folyó évet 145 taggal kezdte meg. — A lefolyt évben 767 korona előfizetés öszszeggel 34 napi s hetilapot és folyóiratot járattott a casino. — Az egyesület ingatlan és ingó vagyona: 32 004 korona 40 fillér. — Az elmúlt évben a pénzügyi viszonyok így alakultak: bevétel: 6359 kor. 03 fill., — kiadás: 5976 kor. 97 fill., — pénztári maradvány: 382 kor., 6 fillér. — Az igazgatói jelentés letárgyalása után tisztújítás következett, amelynek eredménye: elnök: *Hubert Vilmos*, igazgató: *Ordódy Endre*; aligazgató: dr. *Kaszaniczky Kálmán*; ügyész: dr. *Gyapay Ede*; pénztáros: *Heizer Adolf*; könyvtáros: *Kiss Gyula*; gondnok: *Farkas Orbán*; jegyző: *Kottek Ferenc*. — Választmányi tagok: *Báthy László*, *Bicsák László*, *Csekey Vilmos*, dr. *Frommer Ignác*, *Jaross Ferenc*, *Kriek Jenő*, *Köveskúti Jenő*, dr. *Lakner Zoltán*, *Leidenfrost Tivadár*, *Levatic Gusztáv*, dr. *Medveczky Károly*, *Medveczky Sándor*, *Mercsésd Alajos*, *Pólya Károly*, *Schoeller Gusztáv*, *Schwarz György*, *Szilassy Sándor*, dr. *Weisz Zsigmond*. — Számvizsgáló bizottság: *Bézy Ferenc*, *Jakabfalvy Barna* és *Szilassy Dzsózsa*. — Vegül a folyó évi költségvetést így állította össze a közgyűlés: bevétel: 7331 kor., 6 fill., — kiadás: 6732 kor. 45 fill., — maradvány: 598 kor. 61 fillér.

— **Főgimnáziumunk hangversenye** a hó 12.-én, *szombaton* este a város-ház dísztermében lesz megtartva, a próbák sorányon foynak. A szereplők kitarító buzgalma a legszebb sikert helyezi kiállításába. A rendezőség ezuton is kéri a közönséget a pontos megjelenésre. — A hangverseny 8 órákor kezdődik.

— **Műkedvelők színelőadása.** — Előkelő társaság töltötte be csütörtökön este a *Wertheimer-ház* alsó termeit, a *Dombay művészpár* által toborzott uri műkedvelő társaság színelőadása volt a vonzó erő. Színe *Csik Gyergely* darabja: *A Stomfay család* került. Bar csak a króniás szaraz szerepére vállalkozunk, mikor az ezt történetéről a nagy közönséget tájékoztatjuk, mégis lehetetlen arról nem a szemlélt elragadtatásának hangján emlékezni meg. Eanyi bajos úrihölgyet ritkán lehet műkedvelői színpadon látni. Külön, egyenkint is meg kell a szereplőkről emlékeznünk. Esőnek *Schulpe Alfonz* némesen elekelő, finom játékaról s *Kabina Ervinnéról*, kinek igaz, szívhöz szóló hangjai a meghatottság könynyeit csalták a nézők szemébe. Bajos jelenség volt *Árva Micike*, aki a darab főszerepét egyeneségnek egész szeretetreméltóságával krelta. *Novotny Margit* kedves természetességgel s oly közvetlenséggel játszott, amilyet csak a hivatottaknál látunk. Főszerepei voltak a sikernek *Gyapay Marcsa* s *Pólya Gizike*, akiknek szeretetméltsága, fellépésük baja elragadóan kedves volt. A férfiszereplők közül elsőnek *Kottek Ferenc*ot kell említenünk, de dicseretelmeltők a többiek is: *Kriek Lajos*, dr. *Novotny Eraó*, *Czeke Mislós*, *Farkas Tivadár*, *Krajtsik Jenő*, *Benkovich Qudó* és *Tuskó László*. Az előadás lezajlása után a műkedvelő társaság s a közönség javarésze vacsorához ültek, melynek során dr. *Frommer Ignác* s *Faragó Samu* szíves szavakkal üdvözölték a *Domoypárt* s a műkedvelőket. Vacsora után a fiatalság táncra perdült s a vigasságnak csak a hajnai vetett véget. A tisztia jóvedelmének egyharmad része a *szanatórium egyesület* javára lesz fordítva. Hogy ez mennyit tesz ki, pontosan meg meg nem állapítható, mert lapunk zartag az eszámolás meg nem volt megjejhető. Erről tehát jövő számunkban fogjuk tájékoztatni olvasóinkat.

— **Tudományos felolvasások.** A levai r. ka.n. fogmu. es az állami tanítóképző-intezet tanári együttesen 1910. febr. 18.-án, pnteken d. u. 6 órákor kezdődő 5 egymásután peneken, ugyalazon időben veitett képekkel ilusztralt, tudományos felolvasásokat tartanak. A két tauntézet együttes tudományos felolvasásai gr. *Apponyi Albert*, volt valt. es közokt. m. kir. miniszternek 1908. nov. 12.-én kiadott oly irányú rendelkezésben lelik magyarázatukat, ho y kisebb városokban a tudni vágyó hallgatóságot lehetőleg tömriteni kívánatos. A szépen összeválogatott felolvasások programja így következik: 1910. febr. 18. 1. *Köveskúti Jenő*. Az 6-és középkor szocializmusa. 2. *Deak Mislós*. Egyiptom műemekei folytatólag. — Veitett képekkel. 1910. febr. 25. 3. *Köveskúti Jenő*. A modern szocializmus. 4. *Deak Mislós*. Egyiptom műemekei folytatólag. — Veitett képekkel. 1910. március 4. 5. *Rassovszky Kálmán*. Vallás es erkölcs a nevelésben. 6. *Kriek Jenő*. A tapasztalati csillagászat köréből. — Veitett képekkel. 1910. március 11. 7. *Rassovszky Kálmán*. Vallás es erkölcs a nevelésben. — Folytatólag. 8. *Kriek Jenő*. A tapasztalati csillagászat köréből folytatólag. — Veitett képekkel. 1910. márc. u. 9. *Pap Janos*. A virágok eszteti jelentéseiről. A felolvasások es előadások helye a gimnázium rajzterme. — Kezde: mindig d. u. 6 órákor. — Belepti dii ninos.

— **Nagy idők tanuja.** A legnagyobb részvétellel vettük a szomorú hirt, hogy *Csöti Antal* 48-as honvéd, akiben *Csöti Márk* fogymnáziumi tanár edes atyját gyászolja, — folyó évi január hó 31.-én, 81 éves korában, Szegeden, végelgyengülésben meghalt. A szabadságharcnak vitéz bajnokát február hó 2. án a roconságon kívül nagy számú gyászoló közönség kísérte utolsó útjára. Nyugodjék békében!

A Katholikus Kör táncestélye. A rendezőbizottság tapintatának helyességére vall, ha táncmulatságok alkalmával a mostanihoz hasonló élvezetes műsorral kedveskedik a közönségnek. Mert vannak ám olyanok is, akik csupán szórakozás kedvéért mennek az estélyre, míg a közönség nagyobb részét a tánc vonzza. A február 2-án megtartott táncmulatság feltűnő sikere is ennek a kettős programnak köszönhető. A köri mulatságokat mindig szívesen látogatja a közönség, a mostanit azonban bátrán a leglátogatottabbak közé sorozhatjuk. Szép hölgyekben nem volt hiány, tancos is volt kelő számmal. A hangulat derűs és vidám, a zene pedig kitűnő volt; Saraiek ugyancaak kitétek magukert. E szeles jókedvet azonban megirigyelte a vilamosáram, melynek vezetke eléggé gyakran rakoncátlanokodott s még szerencsére, hogy teljes sötétséget nem okozott. Az estély *Pózna* József főgimnáziumi tanár felolvasásával kezdődött, kinek nagy gondnal és kiváló szakismerettel kidolgozott történelmi tárgyú előadását nagy figyelemmel hallgattuk. A történelem dalias alakjait láttuk újra föléledni s a rekesedő lángja ragyogott a szemekben. Jutott is bőven éljenzés és taps, amelyet az előadó méltán meg is érdemelt. E becses történelmi visszaemlékezést lapunk mai tárca rovatában közöljük. Az est legvonzóbb fénycsillaga ketségkivül *Kozma Vilma* volt, ki az „Egynapos asszony”-t igazán elragadóan festette, cukor-édes volt minden szava az egynapos menyecskenek. A kitűnő tetés és tapshivhar jelezte a legbensőbb elismerést. A bajos női kar az „It a farsang, itt az ex-cx” című énekszámmal oly csabító dallamossággal zengte, hogy annak gyűjtő hatása miatt meg a legmegátaikodottabb 48-as is menten darabontá vedlett volna. A csalogány gyönyörködtető hangján ismet *Kozma Vilma* szólt hozzánk. Ugy a női kar, mint a vegyes kar énekeit zűgő tapisan honorata a közönség. A vegyeskar „Aeropian” polkájánál pedig, a kegyeslet szárnyain ugyan, de mi is Bieriotta repültünk; valamennyi énekszám bipian es tripian megismétlődött. *Tokody István* kántor, mint minden ily alkalommal, ugy most is remekelt. *Varady Antal* megható költeményt *16th Ionka* nagy hatással szavelta; alakja megnyerő, hangja pedig kellemes volt; látszott, hogy átérzi azt, amit mond s így sikerült a szép költemény legapróbb részletét is érvényre juttatni. A gondosan összehallított műsor méltó befejezője *Eder Imre* volt, ki „Házassági ajánlata”-val sok derűtséget keltett. A tanc keső reggelig tartott. E nagy sikerből, bizonyára nem kis rész illeti *Fenyvesi Karoly* rendezőt is, kinek fáradságtalan közreműködéséért igen hálás a Kör.

Földrengés. Múlt hó 29.-en éjfélt után a Dunánál több helyen hosszabb-rövidebb ideig tartó és ismétlődő földrengést észlelték, amely helyenkint kisebb károkat is okozott. Az ágak megmozdultak és az órák is megáultak.

A lévai iparos olvasókör tagjai holnap, másnap és holnapután a kör helyiségeben családiarsági estélyt rendeznek, melyre nincs külön meghívó, de a tagok vendégeit szívesen látják. — Beleptéj 50 fillér.

Felolvasások a Kath. Körben. A Kath. Kör a közeped nagy bőjt vasárnapjain veültet kepek kisereében — szavaiatokkal, enekkel es zenedarabokkal egybekötött — ismeretterjesztő felolvasásokat fog tartani, amelyeknek sorozata következő: Febr. 13-an A föld katasztrófái; — febr. 20-an Az alkohol káros hatása; — febr. 27-on Az ejszai nap országa; — marc. 6-an A katakombák es marc. 13-an Jezus eiete. — Beleptéj: személyenkent 20 fillér. — Kezdeté este 6 órakor. — Az egyes felolvasások teljes műsora előzőleg a „Bars” ban lesz közzéve.

Megbizatás. Az orsz. gyermekvédő liga vezetése — mint értesültünk — ügyeinek Lévan es vidékén való képviselétével s a tagok gyűlésével *Vajda Jenő* lévai nagykereskedő biztat meg.

Zselizi segédjegyzői állásra — lapunk rovatában — közzétett pályázati hirdetésnyre felhívjuk az érdeklődők figyelmét.

Népszerű előadások. Vasárnap és szerdán, január 30.-án es február 2.-án a lévai iparos olvasó körben *Pazár Zoltán* es dr. *Nóvy Ferenc* a lévai állami tanítóképzőintézet tanárok népszerű előadásokat tartottak, amelyek mindvégig lelincseltek a hallgatók figyelmét. *Pazár Zoltán* arról értekezett, hogy miért nem fejlődhet nálunk a honi ipar ugy, ament fejlődnie kellene s mik ennek akadályai. Érdekesen fejtegette azokat a védelmi eszközöket, melyekkel a mindenkori kormányok a honi ipart a külföldi versenytől megvédeni s az elsatnyult kispárt talpra állítani iparkodtak. *Nóvy Ferenc* dr. pedig *Madách Imrét* es világhírű művét, *Az ember tragédiáját*, ismerte te. Vonzó, könnyen érthető s igazán szívesen hallgatott előadásban foglalta a mű alapszeméjét, lépésről-lépésre követve a költő által adott vezérfonal t. Mindkét előadót szívélyes ovációban részesítették.

Kettős gyász. Megrendítő kettős gyászeset történt múlt heten városunkban. Ma egy hete halt meg 68 éves korában *Juhász István* a ref. egyháznak érdemes presbitere, aki hosszú időn át a városi képviselőtestületnek a tagja volt. A boldogult még ravatalon feküdt, amikor másnap 21 éves unokáját *Gál Gyula* pénzügyőrt is kiragadta a halál a kettős gyász által mélyen sujtott család es rokonság köréből.

Tea-estély. A Kath. Kör február hó 7.-én saját helyiségeiben tea-estélyt tart. A kör a tagok által bevezetett vendégeket is a legszívesebben látja az estélyen, melynek belepő díja: személyenkint 60 fillér.

Táncestély. A Bars megyei Casino Aranyosmaróton, saját helyiségeiben folyó hó 8.-an este 9 órakor táncestélyt rendez. Beleptéj: személyenkint 2 korona. — Csaladjegy 5 korona.

Előnkválasztás. A garamözi fogyasztási szövetkezet folyó évi január hó 30.-án tartott rendkívüli közgyűlésére előnknek *Sebő János* kántortanítót választotta meg.

Sokan pályáznak a postára. A posta- es távirtda hivatalokhoz oly sokan pályáznak, akik tanfolyamot végeztek, hogy a kereskedelmi miniszter körrendeletet adott ki, amelyben közli, hogy ezután a kiszolgált autizteket nem részesíthetik előnyben.

Meghíusult betérés. *Klein Benő* szepei utcai fűszerkereskedő üzletének redőnyét az emult szombat éjjelen ismeretlen tettesek alkulcsai kinyitották. Az éjjeli rendőr-orjarat azonban elriasztván a jó madarakat, az üzletből semmit el nem vettek.

Kölcsönkönyvtár ujonnan kiegészítve kb. 8000 kötet magyar, német es francia regény Nyitrai es Tára könyvkereskedésében Lévan. Előfizetés bármely nap kezdhető.

Biztosítási képviselő. Amint halljuk, egy népszerű életbiztosító társaság városunkban is képviselőletet fog szervezni, amely által es illető képviselő havonta 3—400 korona melékjövdelemre tehet szert. Azok, akik e képviselőre pályáznak, küldjék ajánlataikat „KÉPVISELET 1993” jelleg alatt *BLOCKNER I.* hirdető irodájába, Budapest, IV., Sütő utca 6

Nem csak gyermektől vonandó meg minden, ami szivgyengítő, es az idegeket megtámadja, — feire tehát a szeszrel es kávéval! — felnőtteknek is legnagyobb kincs az egészség. A gondos háziasszony azért reggeli es oszoana kávéhoz mindig a valódi Kathreiner-féle Kneipp-malátakávé használja, mert elégedettség es megtakarítás, főleg azonban a gyermekek viruló kinézése a jutalma. A sok értéktelen utánzás miatt, a bevásárlásnál a legnagyobb ovatosság kívánatos. Csak Kathreiner névvel ellátott eredeti csomagokat tessék elfogadni! Minék is hagyna utánzatot magára erőszakolni, a mikor ugyanannyi pénzért valódit is kaphat.

Szerkesztői üzenet.

F. P. Korpona. Valamelyik nagyobb számban jelenik meg.
M. I. Ipolyás. Ki van szedve; de csak a jövő számban adhatjuk.

Közönség köréből.

Nyilvános köszönet.

A közelmúltban a következő kegyes adományok folytak be a „Stefánia árvaház” céljaira: Kern Testvérek jónévtől cégtől 100 kor., Ponoczky János oszlányi fűszelgábiró úrtól 22 kor., Dr. Rudnyánszky Titusz aranyosmaróti fűszelgábiró úrtól 10 kor., Dreysschock Sándorné urasszonytól (Oroszka) 16 kor., 16 fill., B. Iogh Jánosné urasszonytól (Barsendré) 10 kor., Kherndl Jánosné urasszonytól (Zseliz) 10 kor., Léva város IV. tizedének polgáraitól 10 kor., deszeri Boleman Vilmos úrtól (G. Szt. Kereszt) 6 kor., Mészáros Tiborné urasszonytól (Tőre) 4 kor., Harrer Antal úrtól (Málas) 4 kor., Görög Ferenc úrtól (Gr. Ujfalu) 2 korona készpénz; háro Révay Lászlóné urasszonytól (Kiskálna) gyümölcs es szövet; Weiss Simon úrtól (Léva) pedig 6 pár barisnya.
Léva, 1910. január hó 21.

Leidenfrost Tódorné Faragó Sámuel
tb. elnök. titkár.

Hivatalos közlemény.

647/1010. szám.

Hirdetmény.

Léva r. t. város képviselőtestülete 1910. évi január hó 20-án tartott rk. közgyűlésében 361/1910. sz. a. hozott határozatával a városi bérpalotában 10 évre, 8750 korona évi bér mellett bérbeadott boltüzletekre es lakásokra vonatkozó szerződéseket jóváhagyván, midőn ezt közhírré tesszem, az 1886. évi XXII. t.-cz. rendelete értelmében figyelmeztetem a város adófizető polgárait, hogy ezen határozat ellen — 15 napon belül — jogosítottak a városi iktató hivatalban felebbezést benyújtani.

Kelt Lévan, 1910i évi február hó 1-én.

Bédogh Lajo
polgármester.

721/1910. sz.

Hirdetmény.

Léva r. t. város; házipénztárának es alapjainak 1910. évi költségtérése a Pénzügyi Szakosztály által letárgyaltván, a házipénztár költségtérési hiányának fedezésére 60% községi pótdadó kivétele lett előírányoza, 55% a városi háztartásra, 1% az iparostanonc iskolára, 1% a kereskedőtanonc iskolára es 30% a tüzoltói költségek fedezésére lesz fordítva.

Midőn ezt közhírré tesszem, az 1886. évi XXII. t.-c. 125. §-a értelmében figyelmeztetem a város adófizető polgárait, hogy a költségtérés a város házában, a Sámvenői hivatalban (I. emelet 10 sz.) a folyó február hó 7-ik napjától február 22-ig terjedő 15 nap alatt é. e. 9—11 óra közben közszemlére van téve, ott megtekinthetik s ugyanazon időben ellene, észrevételeiket a városi közig. iktató hivatalában benyújthatják.
Kelt Lévan, 1910. évi február 5-én.

Bédogh Lajos
polgármester.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzései

1910. évi jan. hó 30-tól 1910. évi febr. hó 6-ig.

Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Jakab Sándor Kúcs Zsófia	leány	Erzsébet
Brunszlik István Gubó A.	leány	Mária
Halász Lukács Matejovics J.	leány	Mária

Halálozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Kanzler Kálmán	34 éves	Tüdővész
özv. Juhász István	63 "	Agylagyulás
Gál Sándor	21 "	Tüdővész
Karmazsin Károly	79 "	Hovenybdhurnt
Tolnai János	51 "	Tüdőgümőkór

Lévai piaciárak.

Bovátvezető: Kónya József rendőrkapitány

Buza w.-mássánsként 26 kor. 80 fill. — 27 kor. 20 Kétszeres 25 kor. 40 fill. 26 kor. — fill. — Rózsa 19 kor. 20 fill. 19 kor. 60 fill. — Arpa 13 kor. 60 fill. 14 kor. 40 fill. Zab 14 kor. — fill. 16 kor. — fill. — Kukorica 12 kor. — fill. 12 kor. 40 fill. — Lencse 16 kor. — fill. 17 kor. — fill. — Bab 19 kor — fill. 20 kor. — fill — Kéles 16 kor. — fill. 17 kor. — fill.

Nyilttér*)

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Egyre, oldó háziser mindazoknak, kik emésztési zavarokban és az illő életmód egyéb következményeiben szenvednek.

Egy eredeti doboz ára 2 korona.

Vidéki gyógyszerárakban kérjük Moll készítményeit.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Fájdalomcsillapító és erősítő bedörzsolés, elismert, régi jóhírnevű háziser szagát és hűlésből származó mindennemű betegségek ellen.

Eredeti üveg ára 2 kor. 2 Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Főszékhely MOLL A. gyógyszerész. Cs. kir. udv. szállító, Bécs, I. Tuchlauben 9.

Pásztory cs. és kir. udvari szállító virágkereskedése, Budapest, VIII., Rákóczy-ut 3. Képes árjegyzéket kívánatra díjtalanul küld.

Uj todrászno. A főváros legelőkelőbb női fodrászánál tanultam és gyakoroltam; tiszteltetlekérem a város és vidéke urinói szives pártfogását. Próba-frizurát a nap bármely szakában készséggel csinálók. Blau Irma, Honvéd-utca 20. (Osztrider-ház)

Kiadó: lakás, kenyérsütőre alkalmas helyiséggel május 1-től kiadó. Bővebbet a lakónál.

Eladó ház. Balassa utca 8 szám. helyiségekből álló ház szabadkézből eladó.

Eladó korcsma, meszarszék és üzlethelyiség hással együtt Barsmegyében eladó. Bővebbet Verbovszky Joachim Léva. László utca 2 szám.

Kiadó lakás és üzlet. Három nagy, egy kisebb szoba, előszoba, fürdőszoba, konyha és speiz, a lakás parkettázva és vízvezetékkel ellátva november hó 1-ére kiadó. Egy üzlethelyiség szintén november hó 1-ére kiadó, bővebbet Steiner Sándor óras és ékszerésznél.

Eladó butorok. Egy ebédlő és hálószoba berendezés, gyermek vaságy és függő-lámpák elköltözés végett olcsón eladók. Koháry-út 4. szám.

Eladó ház. Bathy-utca 24. számú ház szabadkézből eladó. Bővebbet ott a tulajdonosnál.

Bátban (Hontmegye) az országot mentén fekvő, 294. számú ház, eddig csendőrségi laktanya (3 tágas szoba, konyha, kamara, pince, fűkamara, sertésó, egy kisebb egy nagyobb konyhakert) f. é. május hó 1-től kiadó, esetleg szabadkézből eladó É tekezhethi Tokody Imre, vendéglőssel, Léván.

Gazdák figyelmébe. Superfosfat, Ohly Salpeter, szarított marha- és sertés-trágya úgy vaggon, mint kicsiny mennyiségben, továbbá prima porosz kőszén, kokasz és kovácsszén. — Korpa és más erőtakaromány, — prima kéve kőtől rendelhető legolcsóbb árakban. Verbofsky Joachim Léván, László-utca 2.

Szülőoltvány,

szülővesszőrlés és borrol nagy képes árjegyzékem

INGYEN

és bérmentve küldöm meg, aki címzett tudatja. Ezen könyvet még az is kérje, aki rendelni nem akar, mert ebből megtanulhatja a szülőoltványt s emellett sok szülőkép van benne. Szülőoltványokból és más egyéb európai és amerikai sima és gyökeres vesszőkből, a világhírű Delawareből állandóan több millió kézzel eladó, olcsó ár mellett. Több ezer elis merő-levél, közte több hercegi és grófi uradalomtól

Czím: Szücs Sándor fia, szülőtelepe Biharodőszeg.

Ha viszket

akinek éjjel-nappal szüntelenül viszketése van s nyugalmát, alvását és sokszor társadalmi létét veszélyezteti, az sajnádatra méltó. Ámbár eddig csak bőrgyógyászok mutat, mégsem létezett eddig oly szer ez ellen, ami ennek a kínos helyzetnek véget vetett volna. Hetek óta hónapokon át ezen bajban szenvedők létszáma vannak esve, testileg s lelkileg megterve, képtelenek társaságban mozogni. Sokszor csak egy kis pontot képez a bőrön, amely rettenetesen viszket s a vakaró ujját önkívületlenül magához kéri. Ez rendszerint a kezdete s rosszabbodó viszketésére vezet. A viszketés okai még eddig nem lettek kikutatva, miután azonban a betegség jelenik tekinthető, úgy minden ilyen esetben mindig is az orvosi tanácsra kell halgatni. Sok orvos s viszketégbetegek különösen hangsúlyozzák a Zucker-féle szabad. gyógyszerzappan kedvező s gyors hatását. A vastag fehérr hab ezen szappan által előírtak szerint alkalmazva, azonnali enyhülést s a viszketés megszüntetését hozza magával, úgy, hogy végre teljesen elmúlik. Ezen idegáttó borbajt a Zucker-féle szabad. gyógyszerzappan segítségével egyszerűen s a legnagyobb reménnyel el lehet távolítani.

A megrendelésnél a következő különbségre kell ügyelni:

Zucker szabad. 35%-os gyógyszerzappanja a leghatásosabb s legnagyobb. Darabja 2 kor. 50 fill.

Zucker szabad. 15%-os gyógyszerzappanja, hatásában s mennyiségében gyengébb. Darabja 1 kor. Ehhez való Zucker-krem (szirtalanító) a bőrkérem gyöngye. Egy tubus ára 2 kor. 50 fill., kis tubus 1.25 kor.

Kapható: KNAPP IGNACZ drogériájában Léván.

Egy gondos háziasszony elővigyázata

abból áll,

hogy a Kathreiner-féle Kneipp-malátakávé bevásárlásánál nem egyszerűen malátakávéét kér, hanem mindenkor kifejezetten hangsúlyozza, hogy Kathreiner-felét kíván és csak oly eredeti csomagot fogad el, mely Kneipp plébános arcképét védjeggyül és a Kathreiner nevet viseli, mert egyedül ezek a jelek nyújtanak biztosítékot, a valódi Kathreiner-ért.

Tüzifa teljes vaggon-rakományokban kapható

Ipolypasztó állomáson levő raktárából. Megrendelhető WOLFNER S. cég-nél Budapest, V., Drava-utca 16.

42/1910 tkvi. szám.

Arverési hirdetmény.

A lévai kir. járásbíróóság mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy Kalmár és Engel bpesti czég végrehajtónak özv. Hanzskó Lukácsné szül. Sebő Erzsébet úgy is mint kisk. Hanzskó Pál, István, János, Ilona, mint néhai Hanzskó Lukács ismert örökösei és az ismeretlen örökösök végrehajtásá szüneteltet elleni végrehajtási ügyében beuyított arverési kérvéne folytán a nevezett végrehajtató javára 2629 korona 36 fillér tkv. ennek 1907. évi október hó 25. napjától járó 5% kamatai, 2107 korona 10 fillér eddigi per és végrehajtási az ezuttal 51 koronában megállapított arverés kérti valamint a még felmerülő további költségeknek kielégítése ugyszintén az 1881. évi LX. t. cz 167. § alpján ezenal csatlakozottnak kimondott végrehajtási zálogjoggal Ehrenstein Ignác hitelező lévai lakosnak 63 korona tőke ennek 1908. szeptember 1-től járó 5% kamatai s 27 kor. 60 fillér költség és esetleges járulékai álló követelésének kielégítése végett az 1891. évi LX. t. c. és Vhn. alapján a végrehajtási arverést a végrehajtás szüneteltet özv. Hanzskó Lukácsné szül. Sebő Erzsébet kisk. Hanzskó Pál, István, János és Ilona, mint néhai Hanzskó Lukács örököseinek a lévai kir. járásbíróóság területén Garamsolyos község határában tekvő és a garamsolyosi 343 szíjtkvben B. 2. 5. t. alatt felvett 1/8, telki közös legelő illetőségben való 3/12 rész illetményre 23 korona, az ottani 382 szíjtkvben A 1 1 sor 27b hásszámú ingatlan és 18 6. i. sz. házbau való B. 8. 9. t. a. egész illetményükre 839 korona, az ottani 373 szíjtkvben A 1 1 sor 164/a hrszámú ingatlanban való B 3 t. a. 1/4 rész illetményre 30 korona, az ottani 359 szíjtkvben A 1 1 so: 216 hásszámú ingatlanban való B 3. t. alatti 3/12. részére 28 korona, az ottani 17 szíjtkvben A 1 12 sor 56b hásszámú ingatlanban való B 17 t. a. 3/32. részére 14 korona, az ottani 302 szíjtkvben A 1 1 sor 374/b hásszámú ingatlanban B 3 t. alatti 1/4 részére 7 korona, az ottani 20 szíjtkvben A 1 1 sor 578 hásszámú szülőben való B 3 t. alatti 1/6 részére 84 korona, az ottani 137 szíjtkvben A 1 3 sor 233/a. hrsz. 4. sor 286/a hásszám. 5 sor 335/a. hsz. 6 sor 374/a. hsz. 7 sor. 221/a. hásszámú ingatlan és ehhez tartozó 1/12 telki közös legelő és erdőben való 1/4 rész jutalékára 127 korona, az ottani 137 szíjtkvben A 1 1 sor 638/b. hásszámú szülőben való 1/4 rész jutalékára 20 korona kikialtási árban az arverést elrendelte mégpedig a Vhn. 26 § alapján akként, hogy ezen határonap az ingatlanok a megállapított kikialtási ár kétharmadánál alacsonyabb áron eladotni nem fognak és hogy ezen arverés által az özv. Hanzskó Mária né szül. St-vekő Ilona javára a garamsolyosi 17. 137. 373 szíjtkvben C 6. 5. 3. t. alatt bekezeleztet özvegyi jog nem lesz érintve, amennyiben azonban ezen három tkvben felvett ingatlanok az özvegyi jogot megelőző terhek fedezésére szükséges 350 korona összeviteléről nem adatkának, akkor az arverés ezen három tkvben felvett ingatlanokra vonatkozóan hatálytalanná válik és ezek az özvegyi jog terheitől mentese lesznek a nyomban folytatandó arverésen újabb arverés alá bocsátva, de kikialtási áruk kétharmadánál alacsonyabb áron ekkor sem lesznek eladva.

Ezen nyilvános bírói arverés 1910. évi márczius hó 18. napján délutáni 2 órakor Garamsolyos község házában lesz megtartva.

Az arverési szandékozók tartoznak az ingatlan kikialtási árának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1891. évi 3333. számú I. M. R. 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapírban a kikialtást készhez letenni vagy az 1881. évi LX. t. c. 170 § értelmében a bánatpenznek a bíróságnál történet előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegáltatni, mely kötelezettség alól csak a Vhn. 21. §-ában megnevezettek vannak felmentve.

Azon arverelő ki a kikialtási áránál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikialtási ár százaléka szerint megállapított bánatpenzt az általa ígért ár ugyanannyi százaléktig kiegészíteni, mert ha ezen kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és a haladéktalanul folytatandó arverésben többsé részt nem vehet.

Kelt Léván, a kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóságnál 1910. évi január hó 4. napján.

Hoffmann Arpad, kir. albró.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régiának bizonyult háziser, mely már sok év óta legjobb bedörzsolésnek bizonyult küszvénél, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozban van csomagolva. Ára üvegekben K.-80, K. 1.40 és K. 2.- és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest.

DE. Richter gyógyszerár az „Arany oroszánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

599—1910. szám.

A lévai járás főszolgabirjától.

Pályázati hirdetés.

A zselizi körjegyzőségnek megüresedett **segédjegyzői** állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen évi 1000 korona fizetéssel rendszeresített állást elnyerni óhajtják, hogy az 1900: XX. 3. §-ban megállapított minősítést igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket hozzám, 1910. február 25-éig annyival is inkább terjesszék be, mert a később érkező pályázati kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A választást folyó évi február 26-án d. e. 11 órakor Zselizen a körjegyzői irodában fogom megtartani.

Léva, 1910. február 2.

Berczelly
h. főszolgabíró.

Meghívók,
Eljegyzési kártyák
legjobb és legszebb kivitelben készülnek
Nyitrai és Társa
könyvnyomdájában.

Kern Testvérek

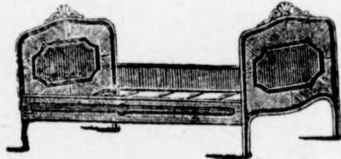
L É V Á N.

vas-, fűszer- és csemegekereskedők.

Ajánljuk ujonnan átrendezett raktárunkat olcsó, pontos kiszolgálásunkkal.

Valódi Angol, Key, Batleaxe, Brazíliai, Cuba, Jamaika rumokat, likőröket

orosz-kínai **TEÁKAT**, csemege-sajt, naponta friss felvágott, déli gyümölcsök és mindennemű fűszer- és gyarmat-árakat.

Továbbá téli idényre magyar gyártmányú, folyton égő **Viktória, Meidinger**-rendszerű kocsz-

kályhákat, tüzhelyek, fűtésű kályhákat és kályha felszereléseket, nickel, aluminium, email, öntött és lemez **konyha-edények**, alpacka tea-főzők, evőeszközök jóállásra vadászati felszerelések, lópor, **fegyverek** dús választékban, nagy választék épület- és mindennemű vasalásokban.

Becsés pártfogását kérve továbbra is igen tisztelt vevőinknek.

Varrógépek

5 évi jótállásra!

KÁVÉ NAGY RAKTÁR 240 KOR. 440 KOR.

MINDENMÉNT FÉSTÉKÁRÚK

Loserth Dezső

fűszer-, csemege-, bor- és ásv.-viz kereskedése.

L É V Á. Kossuth Lajos-tér I. szám.

Naponta friss felvágott. Teljesen friss árnk. Prágai sódar. Naponta friss teavaj. Császárhús főzve. Debreczeni paprikás szalonna. Naponta friss bécsi, frankfurti és szépebbi virsli. Debreczeni füstölt kolbász.

Friss teasütemények.

Jutányos ár! Gyors és pontos kiszolgálás!

Faeladási hirdetés.

A lutillai urbéresek **1910. évi február hó 14. é. n. d. e. 9 órakor** Bars-lutilla község házájánál tartandó nyilvános árverésen eladják a tulajdonukat képező erdőben tő mellett termelt 135 drb 185'5 köbméter kocsanytalan tölgy rönk haszonfát

Kikiáltási ár: 4740 korona.

Bánatpénz: 474 korona.

Kikiáltási áron aluli és utóajánlatok el nem fogadhatók. Árverési feltételek a zsarnóczakohói m. kir. járási erdőgondnokságnál és alulirotnál megtekinthetők.

Pinka József
elnök.

Kiváló gyógyhatású
Erős tápszerttartalmazó

TOJÁS és CSOKOLÁDÉ COGNAK

Különösen lábbadozók, aggok, betegek és gyermekek erősítésére is, orvosok által nagyon ajánlatik.

Kizárólagos egyedüli elárúsító hely:

L É V Á N,

Loserth Dezső

fűszer és csemege üzletében.

Kölcsönkönyvtár

ujonnan kiegészítve kb. 8000 kötet

magyar, német és francia regény

NYITRAI ÉS TÁRSA

könyvkereskedésben

L É V Á N.

Előfizetés bármely nap kezdhető!!

Olcsó és hatásos foszfortrágya
feltárt csontliszt

véd-

jegyü

Kérjen feltétlenül árajánlatot

BUDAPEST-KÖBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓGYÁR
Bosányi, Schlutumpf és Társa cégtől, Budapest, IX., Üllői-ut 21. szám.

